

Informacija za roditelje iz bivse Jugoslavije

Informationsbroschüre für Eltern aus dem ehemaligen Jugoslawien

Raste li vasa dijete sa više stranih jezika?

1. Uvod

Vecina ljudi na ovome svijetu raste sa dva ili više stranih jezika. Učenje dva jezika je dobitak za vasa dijete. Po pravilu savladava dijete ove zadatke bez vecih problema.

2. Sta je više jezicnost ?

Postoji više mogućnosti za više jezično odrastanje. Primjeri:

- Otac Poljak govori poljski, majka Njemica govori njemacki sa dijetetom.
- Jedna spanjolska porodica koja zivi u Njemackoj govori kod kuce spanjolski.
- Jedan svedski otac govori svedski sa svojim dijetetom, engleska majka govori engleski sa dijetetom , a u vrticu to dijete uci njemacki.

3. Postoje li posebnosti kod više jezičnog razvoja?

Djeca uče izgovor, riječi i gramatiku od različitih jezika. Tako da je veoma razumljivo da nemogu obadva jezika jednako dobro da govore na primjer:

- Jedno Tursko dijete može igre iz vrtica dobro da objasni na njemackom jeziku. A o jednoj porodicnoj proslavi može bolje da isprica na turskom jeziku.

Vise jezicnost je jedan veliki izazov za svako dijete. Postepeno moraju dva jezična sistema da se nauče. To znači izgovor, riječi, gramatika i sastav recenica kod razumjevanja i korištenja tog jezika. Jedan poseban efekat je da taj jezik mora da odgovara kulturi i socijalnim uslovima u kojima se koristi. Tako treba npr. dijete znanje u obadva jezika ,sa kojim rijecima se netko pozdravlja.

Postoji mogućnost da djeca koja od rođenja odrastaju sa dva jezika:

- kasnije pocinju da govore
- prvo jedan , a kasnije drugi jezik koriste
- obadva jezika od pocetka koriste

Pojedina djeca mijesaju obadva jezika, tj. oni koriste riječi iz jednog jezika, kad im nedostaju te riječi u drugom jeziku. Ove posebnosti su za jedan odredjeni vremenski period normalne. Jasni i duze postojeci problemi u jednom ili obadva jezika trebali bi da se ozbiljno shvate i oni se moraju istraziti.

4. Sta je normalno i sta je posebno u jezičnom razvoju moga dijeteta?

Grube granice za jedan normalan jezični razvoj kod više jezicnosti je:

- Oko drugog rođendana dijete se koristi sa više od 50 riječi. U jednoj dvojezičnoj okolini može se ova granica pomjeriti za otprilike pola godine.
- Oko trećeg rođendana govori dijete u recenicama od najmanje tri riječi u jednom jeziku.
- Jedno četverogodisnje dijete može sa osobama izvan porodice da se sporazumije.
- Ako dijete redovno (u grupi za igranje, u vrticu, u skoli) njemacki jezik cuje i govori, može nakon otprilike godine dana dobro da se izjasni na njemackom jeziku.

Ukazivanje na jednu posebnost u jezičnom razvoju kod vaseg dijetea:

- Vase dijete pokazuje malo interesa za jezik
- izbjegava duze vremena da prica
- nerado dozvoljava da mu citate iz knjiga ili slikovnica
- postavlja malo ili uopste ne postavlja pitanja
- nespornice pokušava rijetko ili uopste ne pokušava da ispravi
- mjesa jezike , bez obzira na to koji jezik razumije onaj sa kim razgovara
- uci jezik veoma kasno

Sazetak:

Ako jezični razvoj Vaseg dijetea ne odgovara normalni ili postoje određeni znakovi za posebnosti u jezičnom razvoju, onda bi bilo dobro da ga dobro pregledate i utvrdite zasto kasni sa jezičnim razvojem.

5. Moguci razlozi za posebnost

Ne postoji uvijek jedan razlog zasto je jezični razvoj upadljiv. Cesto postoji vise faktora koji zajedno dovedu do ovog problema. Najcesci skriveni razlozi su:

- **Problemi sa sluhom:** Pojedina dijeca imaju duzi vremenski period probleme sa sluhom ili imaju problema da prerade i shvate ono sto su culi. Moguci razlozi su npr. ceste prehlade, upale srednjeg uha ...
- **Problemi kod jezičnog razvoja:** Ima dijece koja specijalno sa ucenjem jednog jezika imaju vece probleme nego drugi. Ovi problemi se pokazuju ne samo u maternjem vec i u drugom jeziku.

6. Pravilno postupanje sa vise jezicnosti

Vase dijete raste dvojezično, sa tim mu vi nudite jednu posebnu mogućnost.

- Razgovarajte sa vasim dijeteom na vases maternjem jeziku.
- Podsticite radost govora i pustite Vase dijete da prica
- Slusajte sta vase dijete govori
- Ohrabrite vase dijete da govori i postavlja pitanja
- Dodje li do jedne “greske”, nemojte ispravljati vase dijete, vec ponovite tu cijelu recenicunpr.: “Tu podzemni voz” “ Da tu dolazi podzemni voz”
- Pricajte u svakodnevnim situacijama npr.kad postavljate sto, kod oblacjenja, kod kupovine, kod igranja ili kod zajednickog gledanja slikovnica.
- Razmislite: Gledanje televizora ne pomaze razvoju govora.
- Pokušajte i Vi sami, jezike po mogućnosti da razdvojite: npr.svaki roditelj govori u svom maternjem jeziku sa dijeteom, ili vi govorite kod kuće na vases jeziku, u vrticu govori dijete njemacki.

Ako imate pitanja mozete da razgovarate sa vasim pedijatrom , on je kompetentan i moze da vam pruži pomoc.

Ako imate pitanja mozete da se obratite na sledece adrese:

- Kinder-oder Hausarzt (Dijeciji ili kucni doktor)
- HNO-Ärzte (Doktor za uho,grlo,nos)
- Pädaudiologische Beratungsstellen
- Frühförderstellen (Savjetovaliste za rani razvoj dijetea)
- Erziehungsberatungsstellen (Savjetovaliste za pitanja odgoja dijetea)
- Sonderpädagogische Förderzentren (Posebni pedagoski centri za razvoj dijetea)

Prevod iz njemackog jezika /Übersetzung: Svetlana Drubel Tel: 0178/8760999